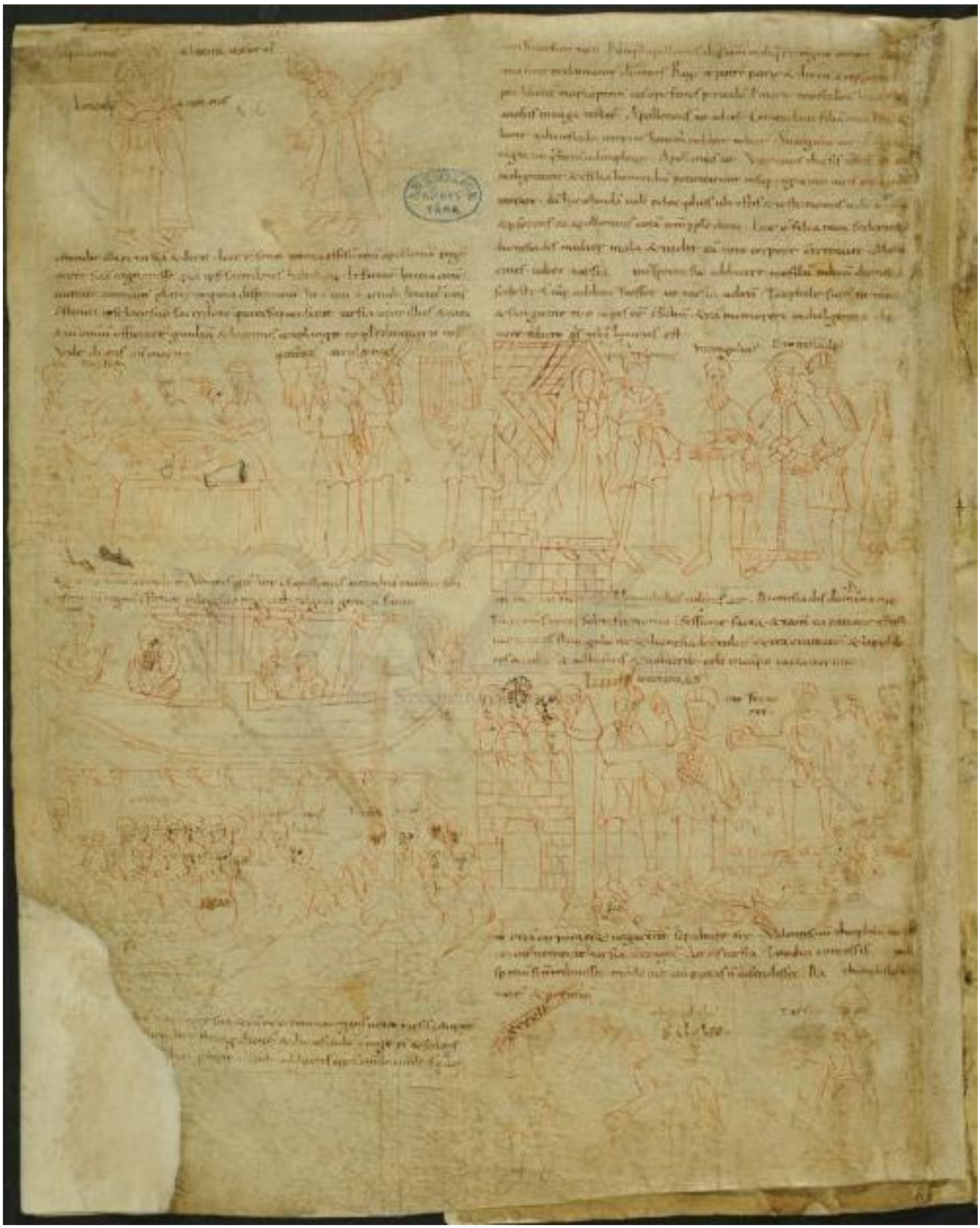
Apollonius pictus – egy késő antik kalandregény

2011/12/20

[1]Örömmel tudatjuk, hogy az Országos Széchényi Könyvtár exkluzív kiadásában megjelent az úgynevezett *Apollonius-kézirat* hasonmás kiadása és annak nemzetközi szerzők által jegyzett kísérő tanulmánykötete.

A kötetről:
Az Országos Széchényi Könyvtár egyik legrégebbi kézirata (Cod. Lat. 4) egy késő antik „kalandregényt” tartalmaz, Apollonius türoszi király históriájá-t. A regény a középkorban és a kora újkorban nagy népszerűségnek örvendett: fordulatokban gazdag elbeszélése inspirálta *William*

Shakespeare Periklész című drámájának cselekményét is. A kéziratban nemcsak a regény szövege olvasható, hanem a cselekményt megjelenítő 38 színezetlen tollrajz is látható, amelyek a kéziratot a regény legkorábbi fennmaradt illusztrált példányának rangjára emelik. Emellett a kéziratban megőrzött szöveg a regény egyik szövegvariánsának legrégebbi és legfontosabb emléke is. Jelentősége ellenére a kézirat mindezidáig szakmai körökben is szinte teljesen ismeretlen volt.

A pergamenre írt kézirat az első ezredforduló várakozással teli időszakában készült. Az 1000 körül formálódó Európa sokszínűségét, a tradíció és a megújulás kettősségét hordozza magán, amennyiben az antik hagyományokat a kereszténység szellemében adaptálja. A művet egy bencés kolostorban másolták: a kölni érsekség területén fekvő Werden an der Ruhr-ban.

A szöveget kísérő rajzok magukon viselik az eredeti, de mára elveszett késő antik illusztrációciklus számos jellegzetességét, ezáltal közvetve a késő antik könyvművészetről is lényeges információkat szolgáltatnak. Kiemelt hely illeti meg őket a világi elbeszélő képsorozatok történetében is: bizonyos fokig a mai képregény ősének tekinthetők. Keletkezési idejük, az *Ottó-kor könyvkultúráját* tekintve, mely alapvetően szakrális célokat szolgált, unikálisak. Ezzel együtt mégsem idegenek sem az Ottó-kor, sem a bencés szerzetesség szellemiségétől, amennyiben az Ottó-kor jellegzetes antikvitás tiszteletét, illetve a bencéseknek az antikvitás írott emlékeinek átörökítésében betöltött kiemelkedő szerepét példázzák.

[2]Ami a kézirat sorsát illeti, a rajzok mellett 11–12. századi írással számos német név, az egykori használók nevei olvashatók. Ez nem csak a kézirat története, de a nyelvtörténet, sőt a kézirat fogadtatása, használata, funkciója szempontjából is nagyon érdekes. A kéziratot a 15. század második feléig minden jel szerint a werdeni kolostorban őrizték, ekkor egy kölni professzor tulajdonába került. Legkésőbb a 18. században már a soproni Evangélikus Konvent birtokában volt, onnan 1814-ben a Konvent ajándékaként jutott mai helyére, az Országos Széchényi Könyvtárba.

A kódexet 2010. december 8-án a Collegium Budapest és az OSZK közös rendezésében Professzor Dr. Xavier Barral i Altet, a románkori művészet kiváló kutatója, valamint a kéziratot feltáró két kutatónk (Boreczky Anna és Németh András) nemzetközi szimpóziumon mutatta be az érdeklődő szakmai közönségnek. Az OSZK Tudományos Igazgatósága koordinálásával ezt követően kezdtük meg a fakszimile kiadás és az azt kísérő tanulmánykötet előmunkálatait. Az Országos Széchényi Könyvtár munkatársain kívül azonnal több külföldi kutatóprofesszor jelezte részvételi szándékát a tárgyterület legnevesebbjei közül.

Minthogy a kézirat az egységes Európa közös kulturális kincse, szélesebb körben való megismertetése komoly tudományos felelősséget ró ránk. A hasonmás kiadást egy rangos külföldi kutatók bevonásával írt, többnyelvű kommentárkötet kíséri. Ebben a mű gazdagságának megfelelően különböző diszciplínákat művelő szerzők tanulmányai kapnak helyet, bemutatva többek között a kézirat történetét, művészettörténeti jelentőségét, szövegének nyelvi különlegességeit. A kommentárkötet *Prof. Marosi Ernő* ajánlását, illetve *Xavier Barral i Altet, Boreczky Anna, Herbert L. Kessler, Németh András, Andreas Nievergelt, Beatrice Radden Keefe* angol, német, vagy francia nyelvű, képekkel illusztrált tanulmányait, s mellettük azok magyar nyelvű összegzését tartalmazza. Mindemellett a kézirat alapadatainak és az illusztrációciklus jeleneteinek kétnyelvű (angol, magyar) leírását, valamint a kéziratban megőrzött szövegvariáns kritikai átiratát is közöljük. Mindezek együttesen hivatottak biztosítani, hogy a mű a szakmai köztudatban az őt régóta megillető helyre kerüljön, majd az európai kollektív emlékezet maradandó emlékévé váljon.

A kötet adatai: Apollonius pictus. (Egy illusztrált, késő antik regény 1000 körül. / An illustrated, late antique romance around 1000) Szerkesztette: Boreczky Anna és Németh András. OSZK, Bp., 2011.

A kiadvány megjelenését az NKA támogatta.

A kiadvány januártól lesz kapható, érdeklődni a Kiadványtárban lehet.

Országos Széchényi Könyvtár Kiadványtár
Tel.: +36 1 22-43-878
Fax: +36 1 22-43-744
Email [3]

2011/12/20 - 14:37

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/appolonius-pictus-hasonmas

Hivatkozások:
[1] http://www.kepkonyvtar.hu/jetspeed/portal/browser.psml?docID=66887&secID=73564
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/Appolonius-pictus.jpg
[3] mailto:kiadvanytar@oszk.hu?subject=Apollonius
[4] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[5] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon
[6] https://oszk.hu/category/hirek/tudomanyos-elet